

November nieuwsbrief

Beste leensters, leners en andere belangstellenden,

Corina Koolen promoveerde in 2018 met *Reading Beyond the Female*, een onderzoek naar de relatie tussen auteursgeslacht en ideeën over literaire kwaliteit. Of ook wel omschreven als 'een onderzoek naar de genderongelijkheid in de Nederlandse letteren'. Een (Engelse) samenvatting van haar proefschrift, en overigens ook een PDF van het hele proefschrift, is te vinden op de UVA-website (<https://dare.uva.nl/search?identificer=cb936704-8215-4f47-9013-0d43d37f1ce7>).

Half september verscheen ***Dit is geen vrouwenboek***, een omgewerkte en aangevulde publiëksuitgave van het proefschrift, dat de ondertitel draagt: *De waarheid achter man-vrouw-verschillen in de literatuur*. Daarin probeert Corina Koolen middels computeranalyses te achterhalen of literaire kwaliteit stilistisch op te sporen valt, of en hoe lezers literaire kwaliteit herkennen en welke rol gender daarin speelt. Zij analyseerde bijna vijfhonderd recente goedverkochte romans van verschillende genres, zowel als literair gepresenteerde romans alsook spannende thrillers en detectives, romantische streekromans en 'chicklits', zowel Nederlandstalig als vertaald. Dat combineerde ze met grootschalig lezersonderzoek.

Als eerste moet ik bekennen dat ik het boek nog niet gelezen heb. Wat ik ervan weet komt uit de verschillende krantenartikelen en de reacties daarop. Dat is dus de achtergrond van waaruit ik nu schrijf. Weliswaar is spreken van dé waarheid altijd een hachelijke zaak, het onderzoek van Corina Koolen en wat ze erover schrijft lijkt me zeker de moeite van het lezen en overdenken waard. Natuurlijk omdat de vrouwenbibliotheek al zo'n 35 jaar o.a. de 'missie' heeft om literatuur geschreven door vrouwen onder de aandacht te brengen, maar niet alleen daarom. Jammer genoeg dreigt opnieuw een hele discussie, zo niet strijd, te ontstaan tussen de mensen die het onderzoek van Corina Koolen onderschrijven (niet alleen vrouwen) en anderzijds de mensen die het een 'spook van de politieke correctheid' vinden (niet alleen mannen). Juist in de literatuur zou het niet uitmaken of je vrouw of man bent. Strijd hierover neigt tot volharding en verharding, en zorgt er regelmatig voor dat we in onze eigen groef blijven hangen i.p.v. verder kijken dan onze eigen oordelende neus lang is.

Twee artikelen hebben mij aanvullende achtergrond geboden, ondanks dat ik het niet per sé overal mee eens was.

Neerlandica en literatuurwetenschapster *Maaike Meijer* schreef in *Trouw* over het onderzoek en de 'prijzenkloof' in de literatuur. Ze vertelt dat de genderkwestie sinds 1970 speelt, toen feministische uitgeverijen een golf van literatuur publiceerden. Die was vaak 'openlijker autobiografisch, politieker, seksueel explicieter en stilistisch directer'; een literaire innovatie, of een afwijking? Ze haalt ook een aantal boeken aan waarin de kwestie al eerder is onderzocht: *Geschapen om te scheppen* (1998) van Toos Streng, *Met en zonder Lauwerkrans* (2004) waarin Rietje Schenkeveld alle vrouwelijke auteurs tussen 1550 en 1850 bespreekt, *Een hoofdstuk apart* van Erica van Boven over literaire kritiek. Zelf is Maaike Meijer in 1988 cum laude gepromoveerd op het proefschrift *De lust tot lezen (Nederlandse dichtersessen en het literaire systeem)* over gendervooroordelen t.a.v. de poëzie van Neeltje Maria Min, Vasalis en Elly de Waard. Ze omschrijft het boek van Corina Koolen als zeer leesbaar ondanks alle cijfers en lezerscores, en ze herkent haar conclusie, die in het verlengde ligt van de eerdere onderzoeken: "literaire kwaliteit is een kwestie van bevangen waarnemen..... het blinde geloof in de mannelijke superioriteit is moeilijk uit te bannen. Het werkt indirect en bij associatie (dus onbewust-MD)".

Het andere, leuke en genuanceerde, artikel is van Kim Schoof in de *Groene*, *Pijpen en schrijfsters*. Ze legt een (logische)

vergelijking met 'Dit is geen pijp' van René Margritte, m.a.w.: als iets een bepaalde *indruk* wekt, weten we dan echt meteen wat het *is*? Daarnaast vindt ze Corina Koolen's studie breed opgezet en zorgvuldig uitgevoerd, en gaat ze uitvoeriger in op zowel de manier van onderzoeken als op een aantal bevindingen. Zo bleek bijvoorbeeld dat in de 'hogere' literaire regionen het verschil tussen romans van mannen en vrouwen moeilijker te voorspellen was dan in de lagere. En de termen, die de 14.000 ondervraagde lezers gebruikten bij het beoordelen *waarom* ze sommige boeken literair vonden of juist niet, bleken een groot verschil te vertonen: Bij vrouwen werd vooral aan de inhoud gerefereerd, bij mannen aan de schrijftechniek. Kim Schoof haalt drie nieuwe dingen uit *Dit is geen vrouwenboek*: Er bestaat niet een echt vrouwenboek

(ondanks enkele verschillen); iedereen werkt, veelal onbewust, aan de instandhouding van het waarderingsverschil mee; verandering komt niet vanzelf.

Ik zou zeggen: lees meer boeken van vrouwen en kijk er zonder vooroordeel naar. In de bibliotheek hebben we er genoeg □
Meer info: <https://www.trouw.nl/cultuur-media/misschien-meer-prijzen-maar-mannen-schrijven-geen-haar-beter~b022ed7d/>
en: <https://www.groene.nl/artikel/pijpen-en-schrijfsters>

*En dan kort iets heel anders: gisteravond was op NPO 3 de korte documentaire *Personae* te zien van filmmaker *Maartje Bakers*. Daarin worden vijf vrouwen geobserveerd vanaf het moment dat ze 's ochtends hun ogen openen, tot het moment waarop ze klaar zijn om de buitenwereld te betreden. Gedurende hun dagelijkse ritueel in de slaapkamer ontvouwt zich een intieme metamorfose die even herkenbaar als verrassend is. Net zoals de meeste westerse vrouwen, genieten ook Nederlandse vrouwen de vrijheid om hun eigen keuzes te maken in hoe ze er uitzien. Maar communiceert dat eigenlijk wie je echt bent? *Personae* nodigt het publiek uit en werd genomineerd voor beste korte documentaire op het Nederlands Film Festival. Je kunt haar deze hele week nog terugkijken. En in de VPRO gids staat een leuk kort interview met Maartje.

Onlangs uitgebrachte titels

- In 2019 is het manuscript gevonden van *De onafscheidelijken*, een roman van *Simone de Beauvoir*, waarin ze terugkijkt op haar bijzondere vriendschap met Zaza. Als een nieuw meisje de katholieke meisjesschool komt binnenlopen, is de 9-jarige Sylvie - het alter ego van Simone de Beauvoir - direct onder de indruk. Het meisje, Andrée - het alter ego van Zaza -, heeft een jaar school gemist omdat ze ernstige brandwonden had opgelopen, maar gaat door het leven met een wonderbaarlijke zelfverzekerdheid die Sylvie alleen van volwassenen kent. Ze bewondert Andrée en doet alles om haar te plezieren. Al snel wijken de twee niet meer van elkaars zijde. Sylvie en Andrée verdiepen zich in literatuur en filosofie, roken hun eerste Gauloises en verkennen het Parijs van het Interbellum. Er komen jongens in beeld, en Sylvie vraagt zich af of dat wat ze voor Andrée voelt, wel alleen 'vriendschap' is. Samen voeren ze een, vaak innerlijke, strijd tegen de conventionele verwachtingen van het conservatieve milieu waarin ze opgroeien - een strijd die De Beauvoir haar latere leven zou kenmerken. Maar aan de vriendschap komt abrupt een einde.

Artikel in het

Parool: <https://www.parool.nl/kunst-media/nieuw-boek-simone-de-beauvoir-abrupt-einde-van-een-innig-e-vriendschap~bfa7da01/>

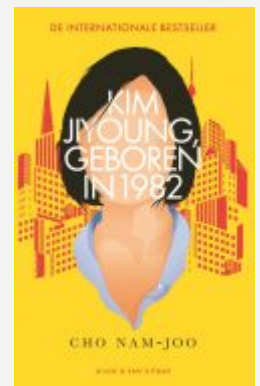
- De Groningse schrijfster *Marjan Brouwers* heeft een dystopische toekomstroman geschreven, *Leegland*, waarin na de uitbraak van een dodelijk virus en een klimaatramp nog maar weinig over is van Nederland. De voor desertie veroordeelde militair Senna en Julius, de zoon van een hooggeplaatste ontmoeten elkaar onderweg naar Fort Zwolle. Daar zijn ze allebei naartoe verbannen, omdat ze zich niet aan de regels hebben gehouden. De trein waarin ze zitten wordt aangevallen door terroristen. Ze proberen te ontsnappen naar het 'lege land' boven Zwolle, waar hoop leeft op een ander leven. Overigens had Marjan Brouwers dit dodelijke Vikingvirus al bedacht voor corona uitbrak.

- In **De terugkeer** vertelt *Esther Gerritsen* over een 25-jarige vrouw. Ze was 5 jaar oud toen haar vader de hand aan zichzelf zou hebben geslagen. Zij heeft nooit in die zelfgekozen dood willen geloven. Haar broer Max, die destijds tien was, praat niet graag over vroeger. Maar Jennie kan het verleden niet laten rusten. Hun vader kijkt vanuit het hiernamaals toe op het leven van zijn dierbaren. Hij heeft de antwoorden op Jennies vragen, maar niemand hoort de doden. En als bij moeder alzheimer wordt geconstateerd, beseft Jennie dat ook zij straks geen antwoorden meer kan geven. Het wordt tijd voor de feiten.

- **Maria** van Suzanne Wouda gaat over de spectaculaire ontsnapping van Hugo de Groot, beleefd vanuit het perspectief van twee vrouwen. In 1621 ontsnapt rechtsgeleerde en schrijver Hugo de Groot in een boekenkist uit Slot Loevestein, nadat hij door Prins Maurits tot levenslang was veroordeeld. Het plan ervoor werd bedacht door Hugo's vrouw Maria van Reigersberch en hun dienstmeid Elsje van Houweningen. Wie waren deze vrouwen? Wat bracht hen ertoe hun leven te wagen voor Hugo de Groot? Qua afkomst verschillen zij als dag en nacht, maar ze hebben beiden lef en doorzettingsvermogen, en staan voor hun keuze.

- Met haar roman **Kim Jiyoung geboren in 1982** wilde de tot sociologe opgeleide *Cho Nam-joo* naar aanleiding van eigen ervaring de discriminatie in beeld brengen van een doorsnee Zuid-Koreaanse vrouw. Het werd een bestseller die het maatschappelijke debat over het alledaags seksisme in Zuid-Korea op gang bracht. In een klein appartement aan de rand van Seoul woont de 30-jarige Kim Jiyoung, die onlangs haar kantoorbaan heeft opgegeven om fulltime voor haar pasgeboren dochter te kunnen zorgen. Maar al snel begint ze vreemde symptomen te vertonen die haar man, ouders en schoonouders verontrusten: Jiyoung imiteert de stemmen van andere vrouwen - levend en zelfs dood. Terwijl ze dieper in deze psychose raakt, stuurt haar echtgenoot haar naar een psychiater. Haar hele leven komt voorbij, een verhaal doordrenkt van frustratie, doorzettingsvermogen en onderwerping. De rode draad: haar gedrag wordt altijd gecontroleerd door de mannelijke figuren om haar heen.

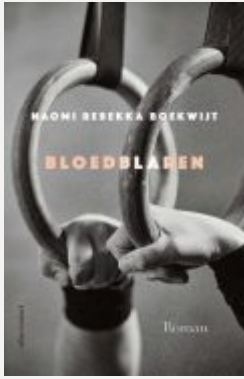
- De Britse *Daisy Johnson* wordt gezien als een van de vindingrijkste en opwindendste jonge hedendaagse schrijvers. Na *Onder water* is **Zussen** haar 2e roman, waarin ze vertelt over de jonge Julie, die een dwingende en beklemmende band heeft met haar oudere, dominante zus September. Na een gewelddadig incident op de school van de meisjes is hun moeder met haar dochters naar een familiehuis op het platteland gevlucht. Die omgeving blijkt op een andere manier verontrustend: het huis leidt een eigen getroebleerd leven. Slapen lijkt er onmogelijk en de intense band die Julie altijd met September heeft gehad, begint onbegrijpelijk te veranderen.

- **De vrouw van Martin Guerre** van de Amerikaanse *Janet Lewis* is de eerste van drie novellen over waargebeurde, beruchte rechtszaken. Geschreven in 1941 is het nu vertaald in de serie Schwob-boeken en uitgegeven bij Cossee. Het verhaal speelt zich af in de wereld van welgestelde Zuid-Franse boeren in de 16e eeuw. Om de plattelandsidylle niet te verstoren worden huwelijken gesloten tussen elite-families, die de banden willen aanhalen of de strijdbijl begraven. Alles verandert als de uitgehuwelijkte Bertrande zwanger blijkt van iemand anders dan haar man, aan wie ze als 14-jarige is uitgehuwelijkt. 'Een prachtige roman', zegt Trouw.

- Na *Het feest* verschijnt nu van *Elizabeth Day*, **Schaduwstad**, eveneens een vlijmscherpe roman over de Britse elite, en m.n. over de kloof tussen de Britse klassen, tussen rijk en arm, tussen degenen voor wie deuren zich openen en anderen die met moeite overleven. Een selfmade miljonair koopt zijn leven en is gewend aan macht en geld. Maar achter zijn flinterdunne masker schuilt een man die gebukt gaat onder de verdwijning van zijn dochter jaren geleden. Wanneer hij een onvergeeflijke daad begaat, raken de levens van hem, zijn jonge slachtoffer, een ambitieuze journaliste en een oudere dame voor altijd met elkaar verstrengeld op een manier die geen van allen ooit had kunnen vermoeden.

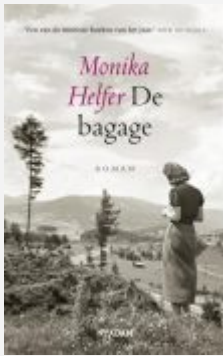

- *Naomi Rebekka Boekwijt* woont in Denemarken, werkt als huisschilder en is intensief beoefenaar van Crossfit. En dat laatste beheerst het leven van de hoofdpersoon in **Bloedblaren**. De jonge vrouw in psychische nood vecht ertegen door te sporten en een huis te verbouwen. Ze leeft volgens een strikt schema van werken, trainen, slapen. Haar extreme vorm van sporten lijkt een manier om de beste versie van zichzelf te worden of is het een verkapte vorm van zelfbeschadiging? In haar als compromisloos bestempelde roman onderzoekt *Naomi Boekwijt* wat het betekent om psychisch te lijden en toch de kracht te vinden te blijven leven. Ze dringt zo door tot het diepe menselijke verlangen gezien te worden, al is het maar door één persoon.

- **Over Varkensribben** staan op bolcom alleen maar enthousiaste recensies, bijv: "Het literaire debuut van *Amarylis Degryse* is echt een aanrader. Het boek leest als een trein. Heel onderhoudend, met fantasierijke absurditeiten in een tragikomisch verhaal. Het is ontspannend om te lezen, maar zet je toch aan het denken over toestanden in rusthuizen en niet te vergeten over onze obsessie met eten."

- *Andrea Voigt* schreef een historische roman over Benedictus de Spinoza (1632-1677), **Niemand is zo wakker**. Ze heeft een fijnzinnige en menselijke karakterschets gemaakt van de even bange als moedige wijsgeer die op zoek was naar het geluk. Hij heeft in zijn leven veel familieleden verloren, is verbannen uit de joodse gemeenschap en durfde zijn boeken niet uit te geven uit angst voor vervolging. De van oorsprong Deense vertaalster is trouw aan de feiten gebleven.

- **De Bagage** is een kleine familieroman van *Monika Helfer* over hoe we gevormd worden door de geschiedenis die aan ons voorafging. Maria en haar kinderen blijven alleen achter als haar man bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog opgeroepen wordt voor het leger. Ze wonen aan de rand van een bergdorp, ver van de andere bewoners. Ze zijn de buitenstaanders, de randgevallen, de armen, de bagage en nu ook nog afhankelijk van de bescherming van de burgemeester. Maria raakt zwanger van Grete, het kind waarmee haar man nooit een woord zal willen spreken en de moeder van de vertelster van dit verhaal.

Verhalen

Bewaar de zomer is een bundel autobiografische verhalen van *Alma Mathijsen*. Ze vertelt erin over het Noord-Italiaanse huis van haar ouders, waar ze de zomer altijd doorbrachten. Haar vader werd er ziek en overleed het jaar daarna. Het huis dat zo vervlochten was met hem, symboliseerde zijn afwezigheid, en in de zomers daarna werd het gemis steeds heviger. Ze verstopte haar verdriet en het lukte de Utrechtse schrijfster aanvankelijk niet om erover te schrijven. Pas later. Openhartig vertelt ze dan over het verlies, volwassen worden, taal en liefde.

Non-fictie

- De Zweedse *Ann Heberlein* schrijft veel over theologie en ethiek, en heeft een nieuwe biografie uitgebracht, **Hannah Arendt. Over liefde en kwaad**. Als dochter van Joodse ouders groeit *Hannah Arendt* op in het onstuimige Duitsland van de jaren dertig, waar ze zich vanaf jonge leeftijd volledig toelegt op de filosofie. Ze begint een relatie met de Duitse filosoof Martin Heidegger, die enkele jaren later echter net als vele andere intellectuelen fervent aanhanger wordt van het nazisme. Ze wordt gedwongen het land te ontvluchten en zal zich tot aan haar dood in New York bezighouden met vragen over de aard van het kwaad, de mens, liefde en politieke theorie. In deze biografie verweeft *Ann Heberlein* het bewogen leven van *Hannah Arendt* met haar gedachtegoed.

- Zestig jaar na haar debuut als dichteres verschijnt een nieuwe, allesomvattende biografie

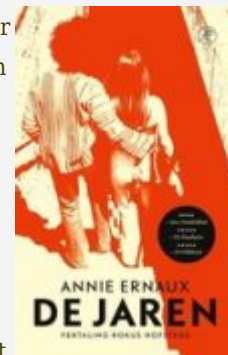

over *Sylvia Plath*, **Rode komeet**. De Britse hoogleraar Hedendaagse poëzie *Heather Clark* reconstrueert Sylvia Plaths stormachtige ontwikkeling als dichter en intellectueel, een ontwikkeling die lang door haar tragische einde is overschaduwd. Ze schrijft over haar vastberadenheid geen conventioneel pad te volgen, haar conflictueuze verhouding tot haar moeder, haar worstelingen met een volkomen inadequate geestelijke gezondheidszorg, haar jaren in Cambridge en haar explosieve verbintenis met Ted Hughes. Uit de VPRO-gids: "Zeker is dat ze er meer dan de biografen die haar voorgingen in slaagt een levendig en genuanceerd beeld te schetsen van een buitengewoon begaafde én gecompliceerde vrouw."

<https://www.vprogids.nl/2020/43/inhoud/artikelen/p32-Plath-in-relief.html?fbclid=IwAR3nnez61PMX9JAZzx5eo06CfMdnFU-YRnAnGB8Faji07ug2vXq5qIny16U>

- De Franse schrijfster *Annie Ernaux* schreef *Les Années* in 2008, nu is het vertaald verschenen als **De jaren**. Ze vertelt in dit/haar 'magnum opus' hoe ze als meisje uit een eenvoudig milieu de sociale ladder beklom en daarmee geeft ze tegelijkertijd een mooi beeld van Frankrijk in de 20e eeuw. Een mengvorm van autobiografie, sociologie en geschiedenis weerspiegelt de periode 1941-2006 in het leven van één vrouw.

- **Close-Up** is het schokkende verhaal van een Nederlands fotomodel (ondertitel). *Thysia Huisman* schreef haar eigen verhaal. Als jonge meisje wil ze model worden. Wanneer ze een modellenwedstrijd wint, wordt de droom opeens werkelijkheid. Thysia blijkt een groot talent te hebben. Ze raakt in rap tempo bekend met de moordende concurrentie, de nooit aflatende eisen van agenten en fotografen en de gevaren van een eetstoornis. Maar wanneer ze op 18-jarige leeftijd door een bekende modellen scout

wordt uitgenodigd in zijn huis in Parijs, twijfelt ze geen seconde; hij zal haar pas écht beroemd maken. In Parijs verandert echter alles voorgoed. Pas ruim 20 jaar later, ná de opkomst van de #MeToo-beweging, de vele onthullingen en jaren van therapie durft Thysia naar buiten te komen met haar bekentenis.

- In **De waarheid over Eva** schrijven *Carel van Schaik en Kai Michel* over hoe de ongelijkheid tussen vrouwen en mannen ontstond. De evolutiebioloog en de historicus kregen tijdens lezingen over hun vorige boek regelmatig de vraag voorgelegd hoe de onderdrukking van vrouwen is begonnen. Aan de hand van de evolutiebiologie, de genetica, de archeologie, etnologie en godsdienstwetenschap leggen zij het complexe proces bloot dat vrouwen achterstelde, maar dat ook niet goed was voor de man. Ze laten zien waarom seksualiteit werd verketterd, trouw een uitvinding is van de man, en wat het huwelijk, het gezin en het krachtenveld tussen man en vrouw tot de huidige dag infecteert. Daardoor is de relatie tussen man en vrouw volkomen uit balans geraakt. Want, zeggen ze, de onderdrukking

van de vrouw was allesbehalve natuurlijk.

Activiteiten en boeken-nieuws in Utrecht en daarbuiten:

- Naast Vondel, Bredero en P.C. Hooft waren er ook vrouwelijke auteurs die successen vierden in het vroegmoderne theater. Maar niemand kent meer de blijspelen van Catharina Questiers of de tragedies van Lucretia van Merken of Juliana de Lannoy. Het waren destijds kaskrakers, maar ze kregen geen plek in de 19e eeuwse literaire canon. In seizoen 2020-21 brengt Theater Kwast onder de noemer **Vondel was een vrouw** zoveel mogelijk van hun stukken eenmalig op het toneel. Acteurs en musici repeteren in één dag een stuk en spelen het vervolgens diezelfde dag met tekst in de hand voor publiek, om zo al deze vrouwen terug te brengen op het toneel!

Op 13 december wordt **Belegering van Haerlem** uitgevoerd, een mooie tragedie van de dichtende Brabantse barones Juliana de Lannoy (1738-1782). Deze nam de beruchte episode uit de Opstand als uitgangspunt voor een uniek stuk, waarin ze de rol van Kenau een nieuwe blijvende glans gaf.

Meer info: <https://stichtingkwast.nl/verwacht-vondel-was-een-vrouw/> en <https://stichtingkwast.nl/belegering-van-haerlem/>

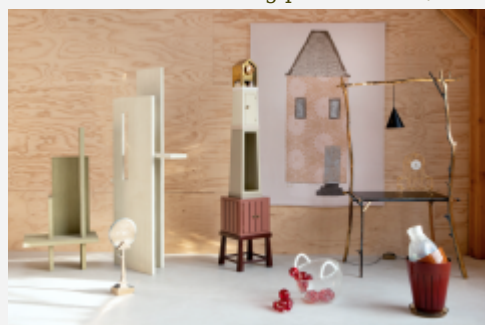
- Kunstmuseum Den Haag is een tijd bezig geweest met de restauratie van *Zelfportret met hoed en sluier* van **Paula Modersohn-Becker**. Nu krijgt zij een ereplaats tussen haar vrouwelijke collega's Suze Robertson, Jacoba van Heemskerck en Käthe Kollwitz. Lees vooral de informatieve link over het zelfportret en de kunstenares zelf, met aanvullende verwijzingen. De tentoonstelling, die t/m 31 januari te zien is, heeft als ondertitel *Een nieuw vrouwbeeld*. 'Het vrouwelijk naakt' en 'moeder en kind' zijn oude thema's in de kunstgeschiedenis. Begin 20e eeuw worden ze meestal nog verbeeld vanuit de mannelijke blik: seksueel beladen of lieflijk, of allebei. Paula Modersohn breekt met deze traditie en maakt talloze - naakte - zelfportretten en portretten van moeders en hun net geboren kinderen die een heel andere sensatie oproepen. Haar werk is ontstaan vanuit haar persoonlijke ervaring en gevoelswereld, de vrouwelijke blik wordt verbeeld: krachtig, rauw en kwetsbaar tegelijk.

Meer

info: <https://www.kunstmuseum.nl/nl/tentoonstellingen/paula-modersohn-becker> en <https://paula-modersohn-becker.nl/>

- Textielmuseum Tilburg presenteert t/m september 2021 hoogtepunten uit het werk van **Kiki van Eijk**, onder de titel **Gedachtespinsels**. Al 20 jaar timmert de Eindhovense ontwerpster flink aan de weg met technieken als weven, naaien en breien, en geeft er een eigen draai aan. Haar Dutch Design-ontwerpen omvatten kleurrijke wandkleden, luxe textielobjecten, servies en glaswerk, meubels, klokken en lampen. Samen met decorontwerper en ruimtelijk vormgever Theun Mosk, geprezen om zijn opvallende ontwerpen voor theaterproducties en kunstinstallaties, heeft Kiki van Eijk een spelenderwijs ontdekkende tentoonstelling gemaakt.

Meer

info: <https://www.textielmuseum.nl/tentoonstellingen/gedachtespinsels-dutch-design-door-kiki-van-eijk/>

sign-door-kiki-van-eijk/

- Museum de Fundatie laat recent werk zien van **Anneke Wilbrink**. Het zijn kleurrijke schilderijen, futuristisch met herkenbare onderdelen als gebouwen, bruggen etc. Zelf zegt Anneke Wilbrink dat haar werk 'een protestsong' is, 'maar dan zonder gepreek'. De dynamische landschappen zijn samengesteld als een collage, vaak vol en druk zoals ook het dagelijks leven zich aan ons opdringt. Om ons te doen realiseren hoe mooi de wereld is en hoe belangrijk het is die te onderhouden. Meer info: <https://www.museumdefundatie.nl/nl/anneke-wilbrink/>

Bibliotheeknieuws:

- Deze maand zal de bibliotheek weer 'gewoon' open zijn op de aangegeven tijden. Iedereen is van harte welkom om boeken te lenen en terug te brengen.

Mocht er komende weken hier iets in veranderen, zullen we dat via de website laten weten.

Nieuwe boeken in de bibliotheek

De testamenten van Margaret Atwood, *Verdwijvende aarde* van Julia Phillips, *De dag dat ik mijn naam veranderde* van Bibi Dumon Tak, *Het leugenachtige leven van volwassenen* van Elena Ferrante, *Contre l'Oublie* -tentoonstellingsuitgave van Edith Auerbach, *De Hofdame* van Anne Glenconner, *Laten we het beste er van hopen* van Carolina Setterwall, *Let op mijn woorden* van Griet Op de Beeck, *Meer hoeft dan voet* van Marjolijn van Heemstra, *Rosa Luxemburg* (biografie) van Helmut Hirsch

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd:

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2020/10/02/de-straat-door-ann-petry/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2020/10/08/bloemen-van-de-duisternis-door-tatiana-de-rosnay/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2020/10/11/frantumaglia-door-elena-ferrante/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2020/10/14/10-minuten-38-seconden-in-deze-vreemde-wereld-door-elif-shafak/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2020/10/20/de-herinnerde-soldaat-door-anjet-daanje/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2020/10/29/wij-zijn-de-wrekers-over-dit-alles-door-conny-braam/>

De leenbijdrage voor 2020 is opnieuw vastgesteld op € 26,- (vanaf september € 13,-). Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn.

Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van *Stichting Es Scent ovv naam en 'leenbijdrage 2020'*. Meer overmaken om de vrouwenbibliotheek extra te ondersteunen mag natuurlijk altijd. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek, met een startbedrag van € 5,- per kalenderjaar.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden en veel recensies, de nieuwsbrief is ook te lezen via onze website.

Marjolein Datema

Utrecht, 2 november 2020